

Utviklingstrekkene i tjenestepensjonsmarkedet

Pensjonsforum

4. Mars2016

Geir Veland

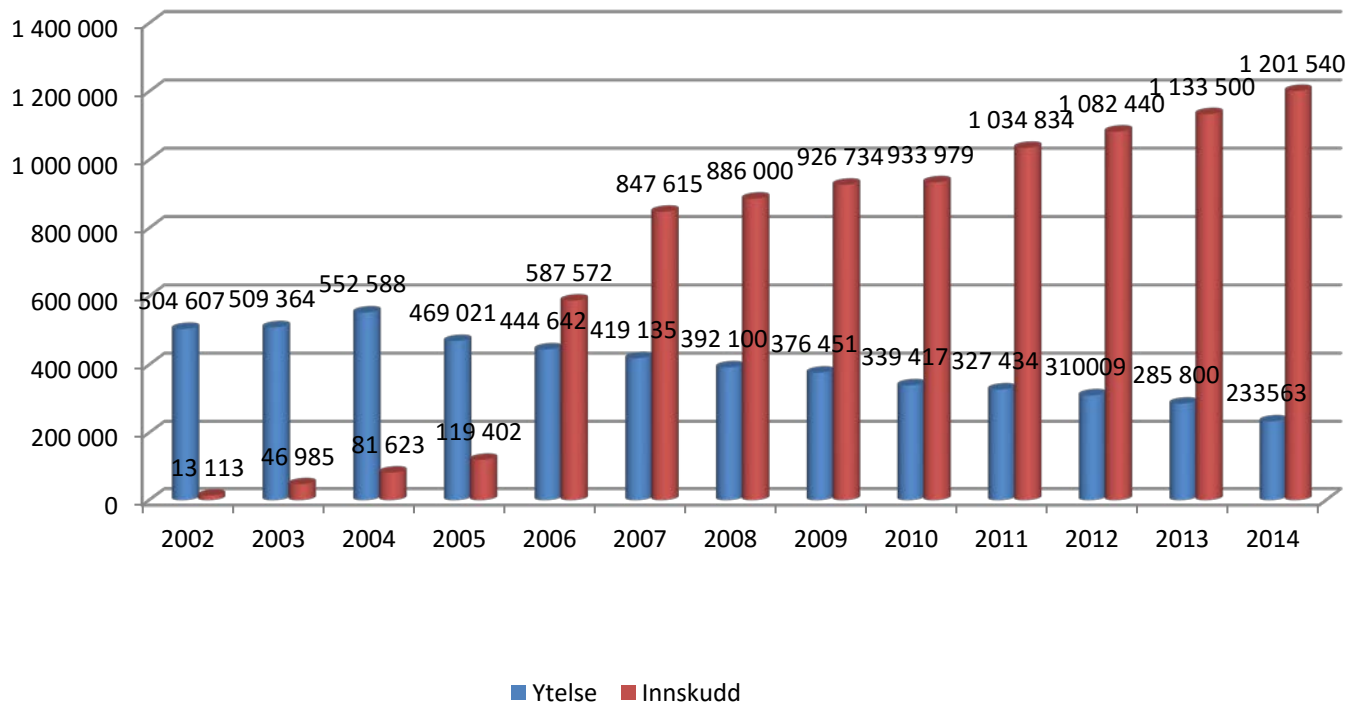
Fafo

Disposisjon

- Helhetsbilde – med pensjonskassene
- Kapital: aktive ordninger, FP og PKB
- Hybride ordninger: status per dd og noen kommentarer fra næringen
- Markedet for innskuddspensjoner: konkurranse og kostnader (priser)

Utviklingen over tid

Antall aktive medlemmer

Medlemmer i aktive ordninger

2014

2015

FNOs medlemmer

181 000

1xx 000

Private kasser

53 000

30 000

Samlet

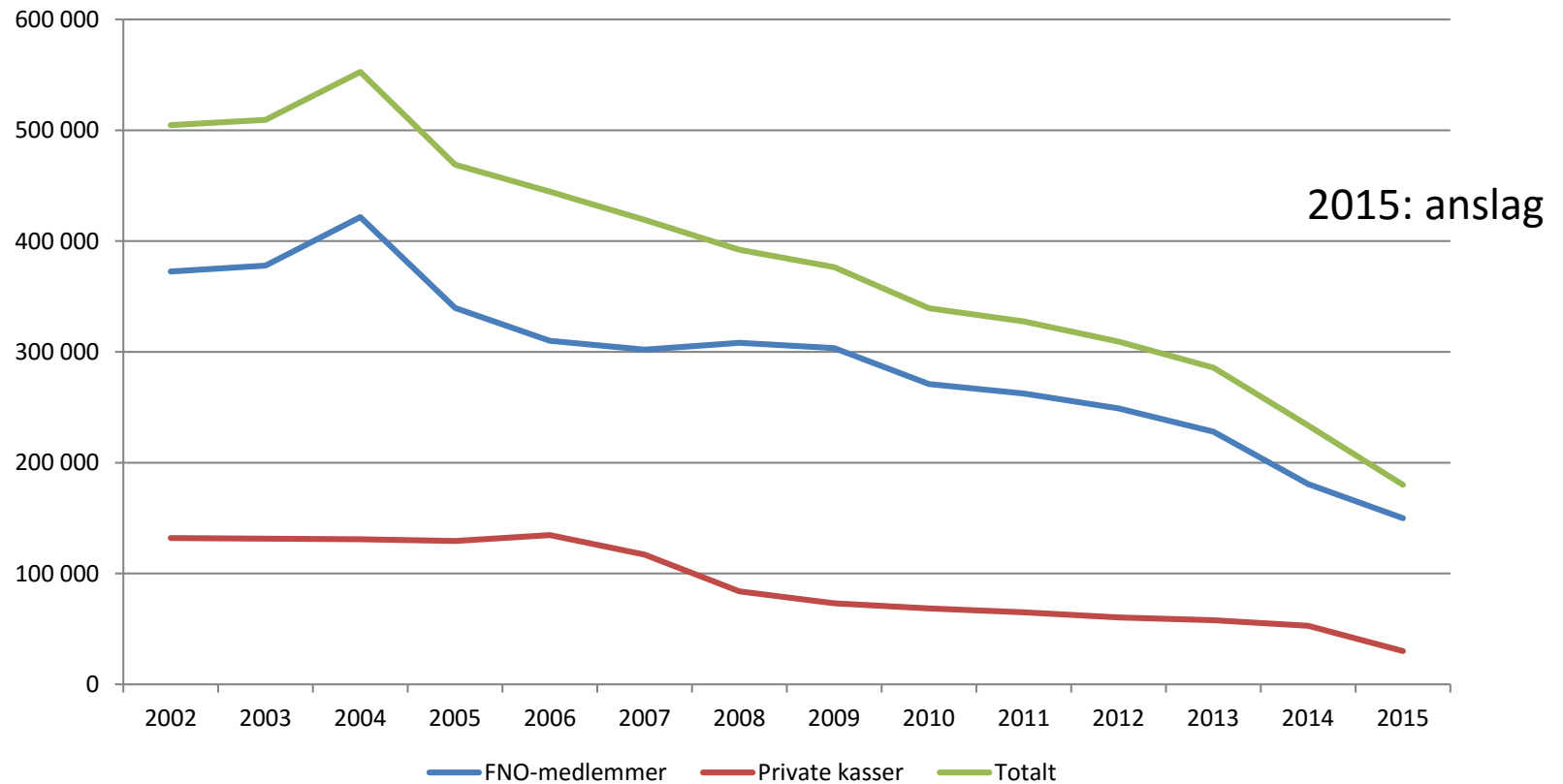
234 000

1xx 000

Ytelsespensjonene

Livsforsikring og kasser

Bestand

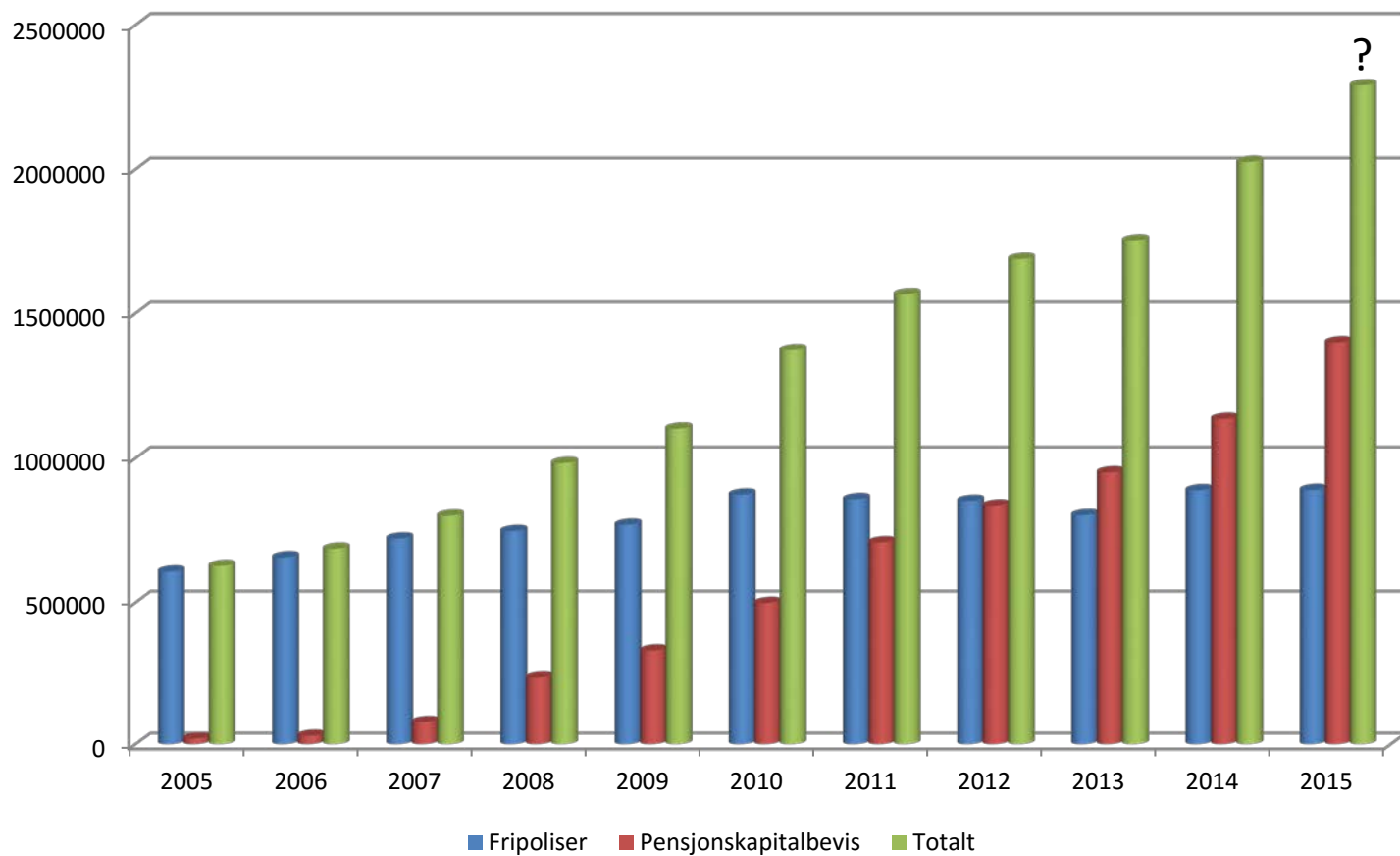

Litt om de private pensjonskassene

- Status pr. 03.03.16:
 - Noen kasser er blitt «Fripolisekasser»
 - Noen kasser er i ferd med å lukkes
 - Noen få kasser er fortsatt åpne (aktive ordninger)
 - I følge Pensjonskasseforeningen «styres disse også mot lukking»

Fripoliser og pensjonskapitalbevis

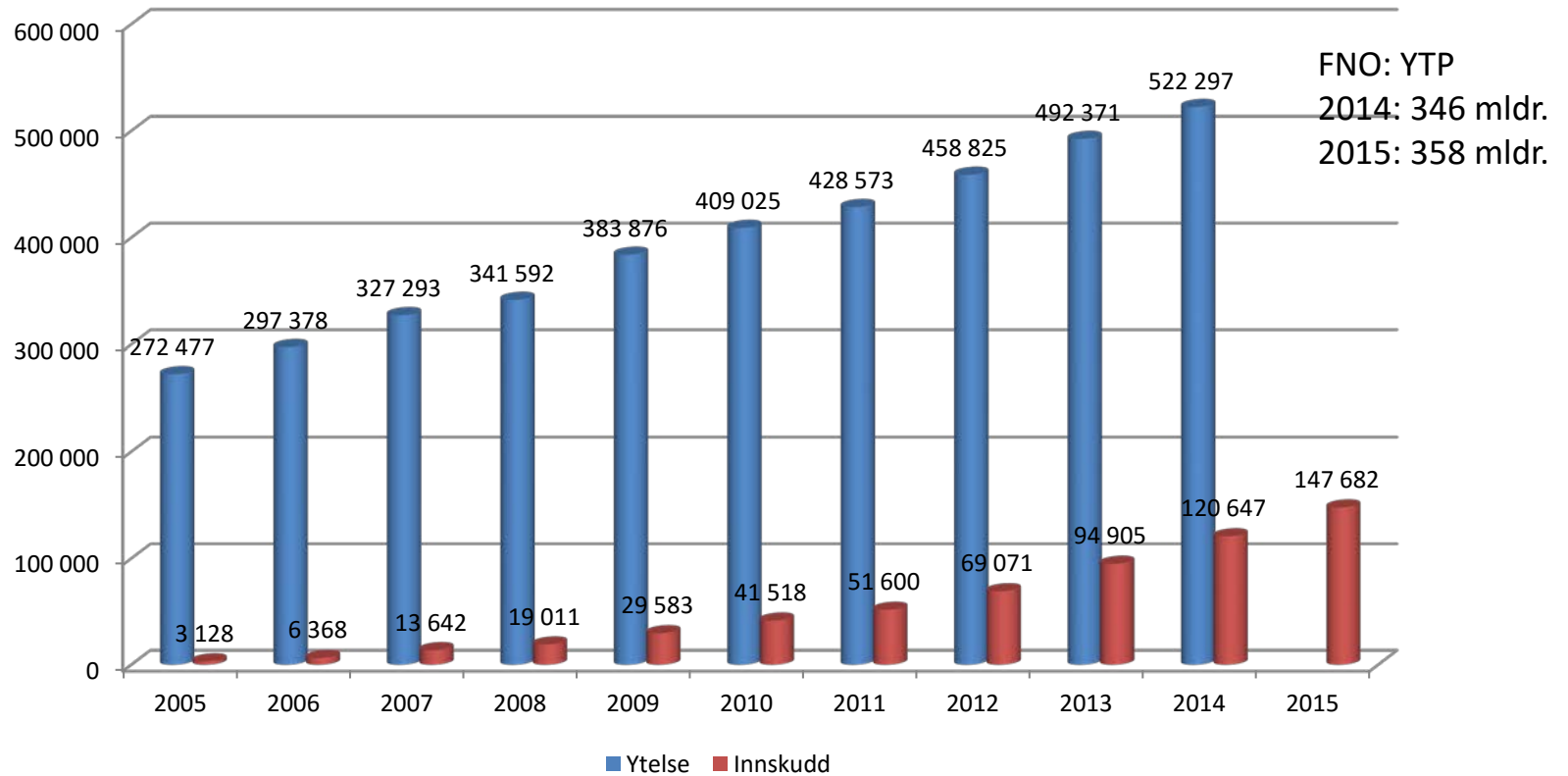
Antall

Kapital i ordningene

Fafo-prognose i 2012: ITP når 200 mldr. I 2020

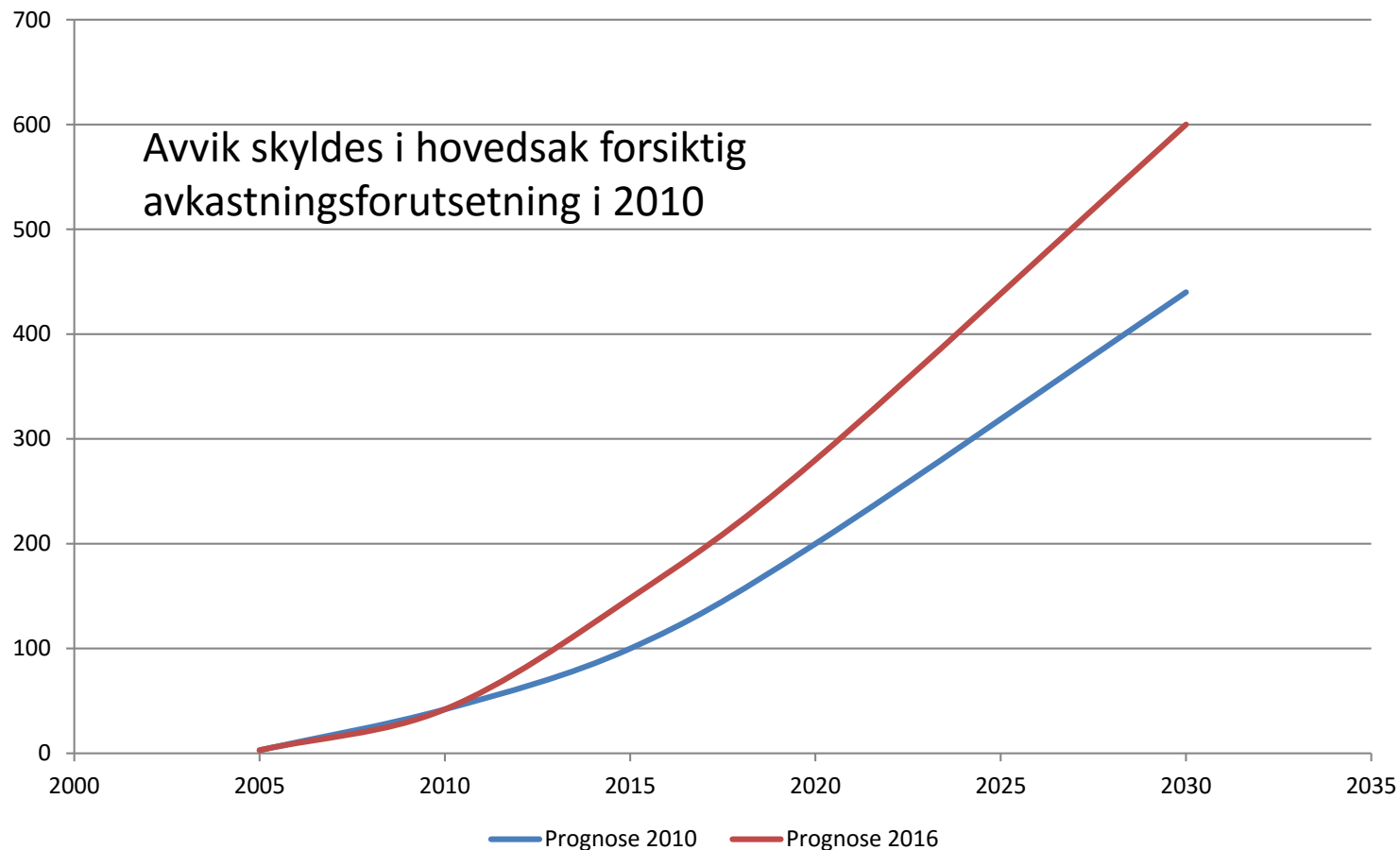
Status per 2016: 200 mldr. Nås i 2017.

Prognose kapital ITP

Fafo-prognose i 2010 vs. Prognose per 2016

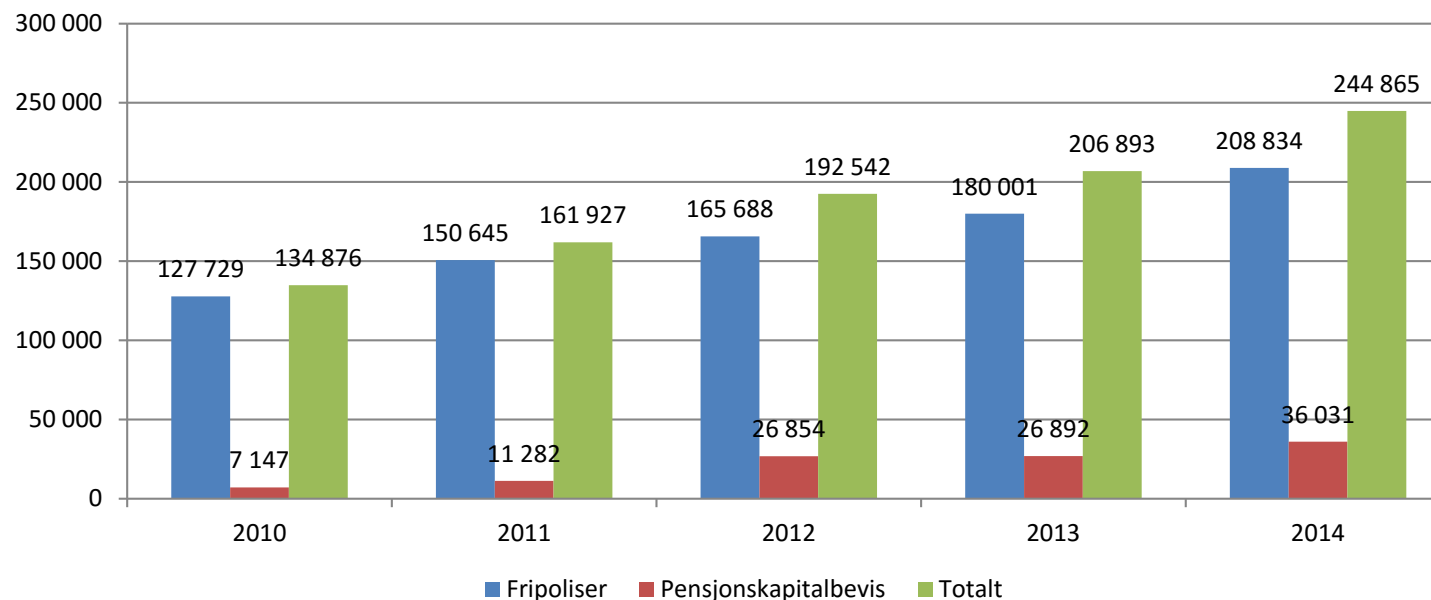
Milliarder kroner

Kapital i fripoliser og pensjonskapitalbevis

2010 – 2014

Milliarder kroner

Prosentvis økning 2009-2014:

Fripoliser	63 %
Pensjonskapitalbevis	404 %
Totalt	82 %

3 produkter i privat sektor

- Ytelsespensjon Fases ut
- Innskuddspensjon Dominerer
- Hybrid Trang fødsel, men på vei ut i verden?

Hybride tjenestepensjoner

2016	Antall kunder	Ant. arb. takere	Premier Mill.kr.	Kommentarer fra selskapene
Sparebank 1	13	1 636	55	Ca. 20 uavklarte tilbud og omtrent like mange prosesser som forventes å genere tilbud om kort tid. Har fortsatt tro på et betydelig marked. En ikke uvesentlig andel vil nok være bedrifter med OtFP utenfor KS-området.
DNB	0	0	0	Vil utvikle og selge produkter der det ses et markeds- og lønnsomhetspotensiale. Så langt ikke tilfelle, da kun et fåtall har vist interesse for produktet. Vil gjøre ytterligere vurderinger om offentlig sektor velger hybrid løsning og at dette markedet blir åpent for konkurranse eller ser økende etterspørsel etter produktet i privat sektor.
Storebrand	7	500	30	Innskuddspensjon vil fremover være det dominerende produktet i privat sektor. Hybridmarkedet finnes først og fremst i virksomheter «mellom» offentlig og privat sektor, jfr. F eks Virke-avtalen.
Nordea	0	0	0	Har liten tro på markedet, men overvåker det. Langt liv risiko med all nedside på livselskap og all oppside til kunde er også problematisk.

Det store markedet for innskuddspensjoner

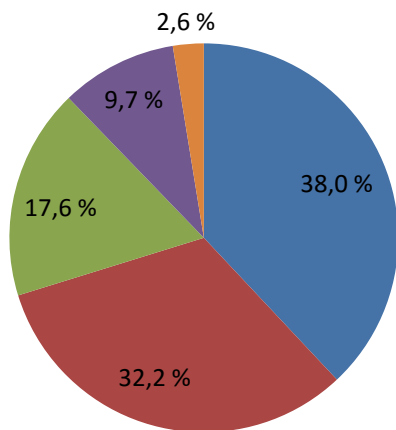
- 1,2 millioner arbeidstakere
- Nesten 150 milliarder i kapital – vokser i stort tempo
- Bedrifter kjøper innskuddspensjon i markedet

- Hvordan ser dette markedet ut?
 - Konkurransen
 - Kostnader

Konkurransen i innskuddspensjonsmarkedet

Markedsandeler 2005

Antall arbeidstakere

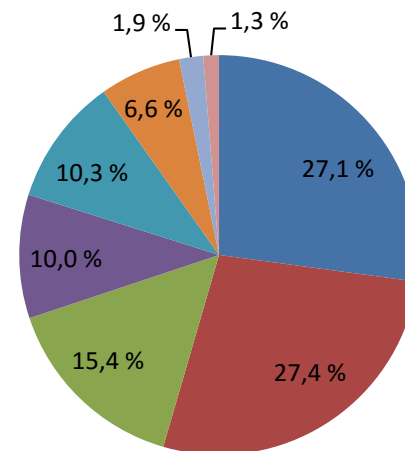

■ DNB ■ Storebrand ■ Nordea
■ Sparebank 1 ■ Gjensidige ■ Danica

Markedsandel 3 største: 88 %

Markedsandeler 2015

Antall arbeidstakere

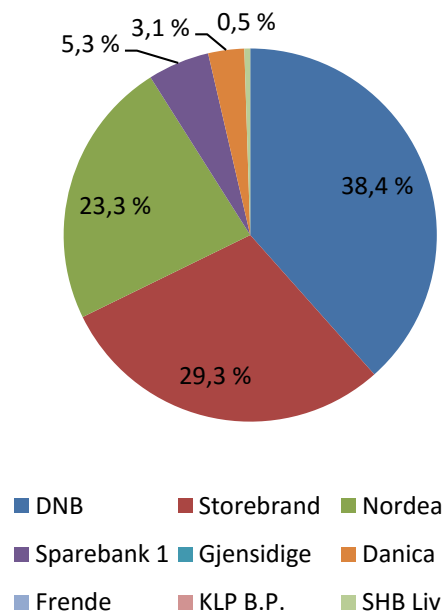

■ DNB ■ Storebrand ■ Nordea
■ Sparebank 1 ■ Gjensidige ■ Danica
■ Frende ■ KLP B.P.

Markedsandel 3 største: 70 %

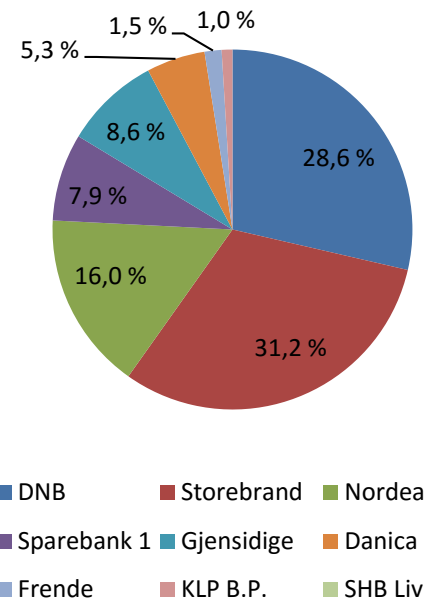
Konkurransen i innskuddspensjonsmarkedet

Markedsandeler 2005
Premier

Markedsandel 3 største: 91 %

Markedsandeler 2015
Premier

Markedsandel 3 største: 76 %

Markedskonsentrasjon = indikasjon på konkurranseforholdene

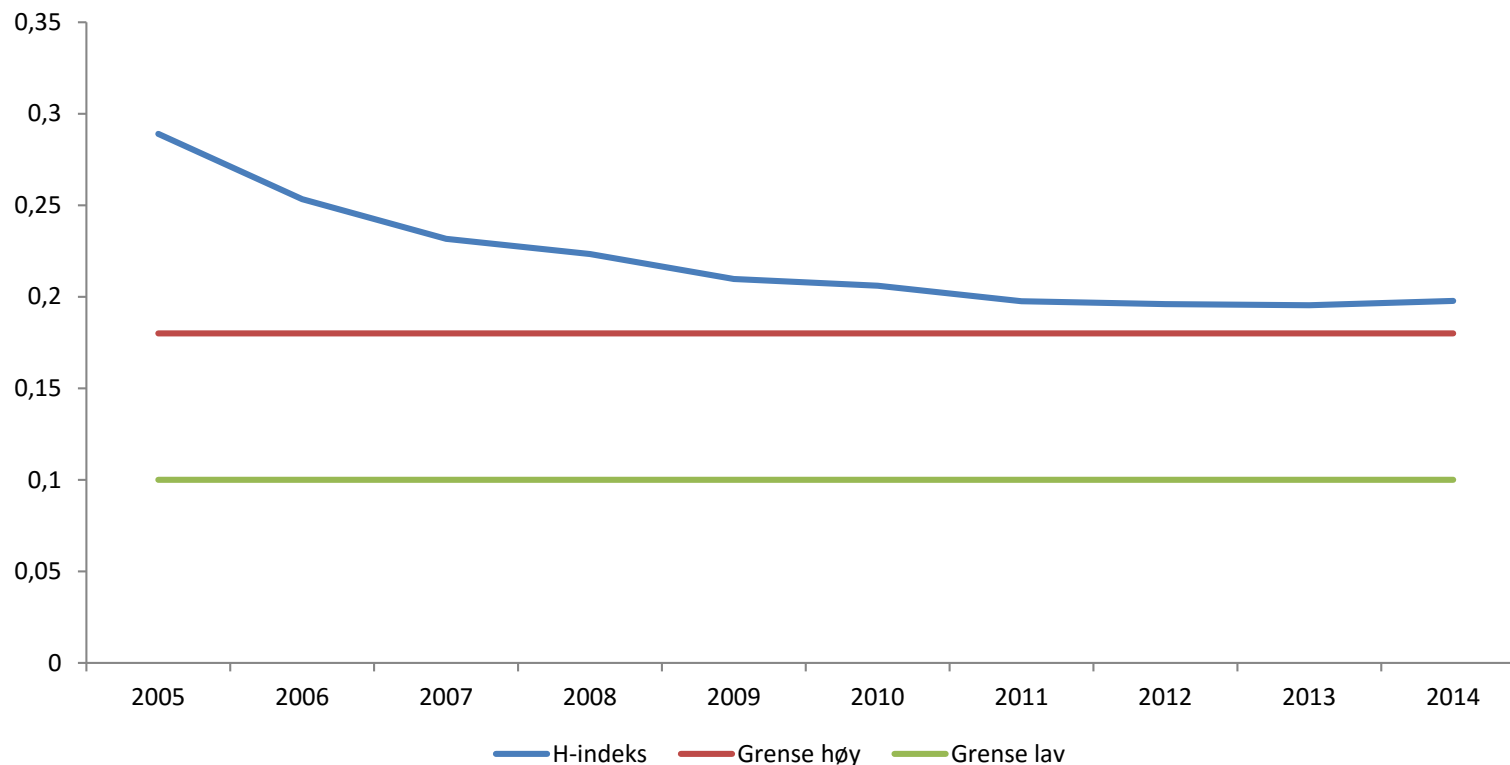
- Herfindahls konsentrasjonsindeks
 - En anerkjent indikator på konkurranseforhold i markeder
 - Brukes i konkurranselovgivning og i fusjonsspørsmål i flere land
- Grenseverdier:
 - $0,01 < H < 0,1$ Lav konsentrasjon = Høy konkurranse
 - $0,1 < H < 0,18$ Moderat konsentrasjon = moderat konkurranse
 - $0,18 < H < 1$ Høy konsentrasjon = begrenset konkurranse

2 studier om markedskonkurranse i innskuddspensjonsmarkedet

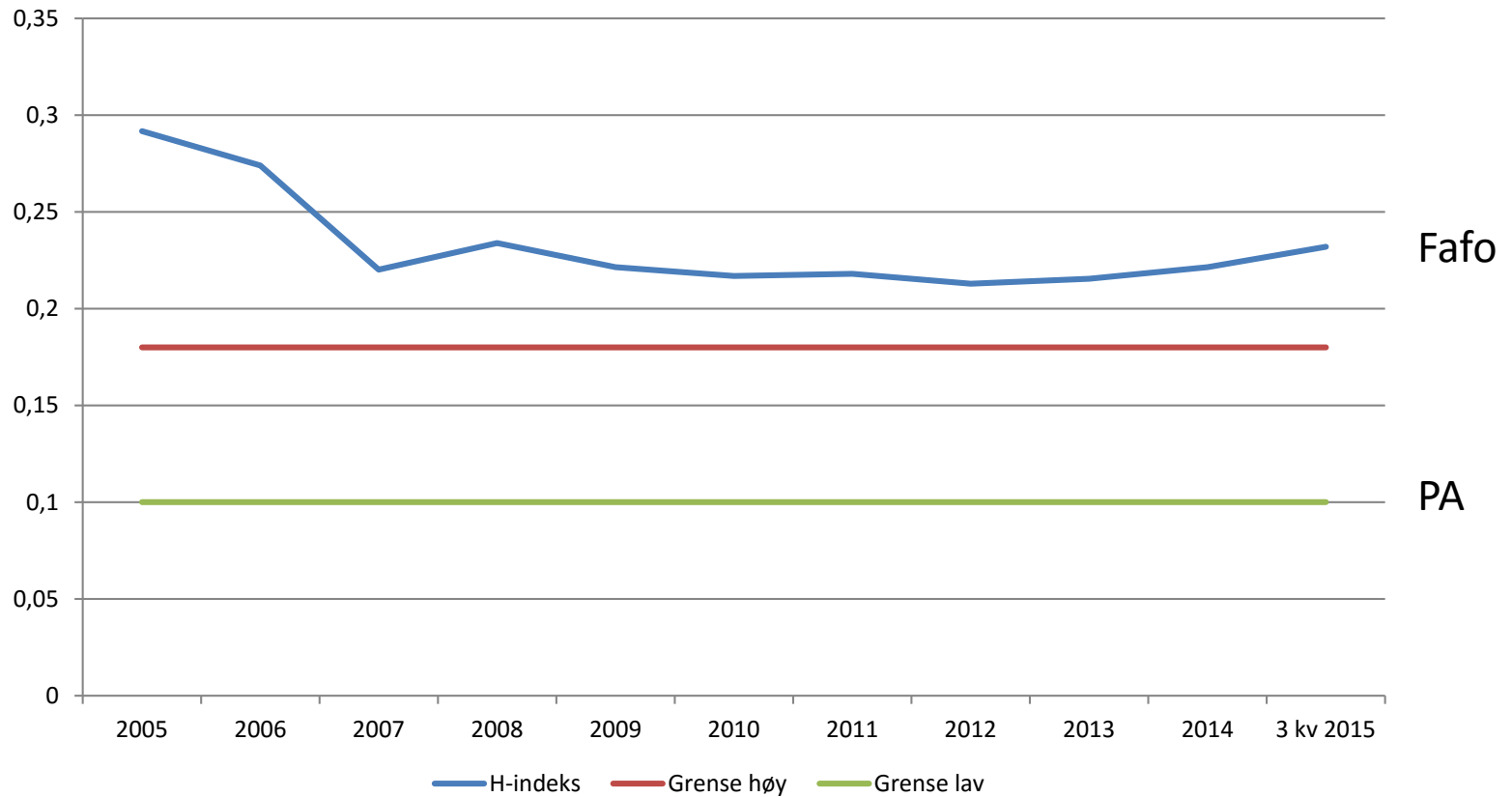
- PA Consulting Group
 - $H = 0,1$
 - Konklusjon: et marked med høy konkurranse
- Fafo
 - $H = 0,22$
 - Konklusjon: et marked med begrenset konkurranse (et oligopol lignende marked, dvs. at noen få og store aktører dominerer markedet)

Herfindahls konsentrasjonsindeks måler konkurransen i markedet

(Utgangspunkt: andel av arbeidstakere)

Herfindahls konsentrasjonsindeks måler konkurransen i markedet (Utgangspunkt: andel av premiene)

Kostnader i innskuddspensjonsmarkedet

- Fafo har studert prisutviklingen (bedrifiers kostnader til administrasjon og kapitalforvaltning og prisstrukturene) over tid
- Konklusjoner:
 - 1) Prisutviklingen samsvarer med typisk adferd og prissetting i markeder med oligopolistiske trekk (herunder kamp om markedsandeler og «pris-dumping» i 2006) og fragmentert etterspørselsside (mange kjøpere)
 - 2) Et spørsmål om hvem som tar ut stordriftsfordelene
 - 3) Generell konklusjon: Prisene har økt etter 2006 og en viss endring i prisstrukturene har skjedd (som forsterker prisøkningen)
 - 4) Innkjøpsordningene oppnår langt bedre vilkår enn i de (langt de fleste) tilfellene der enkeltbedrifter forhandler på egne vegne

Takk for oppmerksomheten

